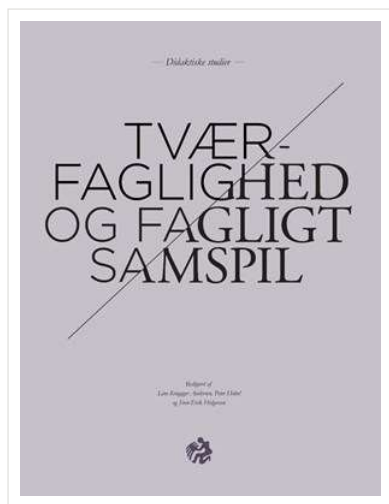

Tværfaglighed i bredeste forstand

Af: Helge Christiansen

Antologi om forskellige former for tværfaglighed er ikke let tilgængelig, men er ikke desto mindre værd at bruge tid på, også selv om den ikke primært handler om folkeskolen.

En række forskere inviterer i denne bog læseren ind i debatten om tværfaglighedens former, indhold og organisering og om krav til faglige reformuleringer på grund af krav fra det omgivende samfund. Hovedtemaet behandles i fire store afsnit. Derefter følger fem mindre afsnit, der responderer på synspunkterne i første del.

Et gennemgående tema i antologien er fagenes karakteristika og forskellige måder at dyrke tværfaglighed på. Værdien af tværfaglighed er for længst fastslået i bestemmelser for grundskolen, ungdomsuddannelserne og på højere læreanstalter.

I de fleste afsnit skelnes der mellem forskellige former for tværfaglighed:

1. Flerfaglighed, hvor fagene parallelt belyser samme emne inden for deres fags rammer.
2. Fællesfaglighed, som er, når et tema eller problem er udgangspunktet (undertiden udformet af interessenter udefra), og fagene inddrages funktionelt til at belyse og løse problemet.
3. Støttefag og tværfaglighed, hvor fag kan fungere som støtte for andre fag. Støttefaget belyser et emne eller en metode i et andet fag og kan derved også bidrage til bekæftigelse med hovedfaget på et metaniveau.

I et kapitel om fagperspektivering af fysik skrevet af Martin Niss, Roskilde Universitet, fungerer filosofi som støttefag for fysik: Filosofi inspirerer fysik og opfattelsen af Nature of Science. Her bedrives tværfaglighed, ved at filosofi er støttefag for fysik.

Antologien er fuld af originale og nye tilgange til tværfaglighed. Et eksempel er tredje kapitel, hvor dansk og matematik sammenstilles. Hvordan kan et samarbejde mellem dansk og matematik i gymnasiet give eleverne større forståelse for faglige literacies? Opfattelser af skønhed vælges som brændepunkt. Hvordan beskrives dette begreb i dansk og matematik?

Krav om løsning af opgaver udefra fra myndigheder eller andre institutioner i samfundet er et andet væsentligt tema. Hvordan kan undervisningens organisation og fagernes indhold reformuleres, så både de udefrakommende projekters krav og fagligheden tilgodeses?

I kapitel fire beskriver Torben Spanget Christensen, Syddansk Universitet, samarbejdsprojekter mellem samfundsfag og matematik. Ud fra virksomhedsteori beskriver han, hvad der sker, når fagfolk udefra pålægges nye retningslinjer, projekter og opgaver, således at de på grund af ydre pres er nødt til at reformulere deres fag. Forfatteren tillægger lærernes overvejelser over disse reformuleringer stor betydning og fremlægger et meget spinkelt empirisk materiale, som nok mere er egnet som eksemplifikation end som dokumentation.

Fagligheden kan styrkes og bevidstheden om fagernes indentitet præciseres ved metaovervejelser i forbindelse med tværfaglighed. Samtidig er det afgørende at bevare fagligheden i de enkelte fag og finde en form, hvor faglige krav stadig tilgodeses.

De stigende krav ved påvirkning udefra beskrives ligeledes i kapitel syv skrevet af Mie Buhl, Aalborg Universitet. Udfordringerne er blandt andet taksonomier, målstyrende bestemmelser, kompetencetænkning og den indirekte, snigende styring, der sker ved den tiltagende digitalisering. De udefrakommende krav indskrænker lærernes råderum og presser til bevidst omformning af fagene.

To kapitler handler om tværfaglighed i sprog. Line Krogager Andersen, Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, beskriver et projekt om samarbejde mellem sprog i folkeskolen. Hun konkluderer ud fra et spinkelt empirisk materiale, at det er muligt, at eleverne inddrager erfaringer, viden og færdigheder fra læring i forskellige sprog på tværs af fagene.

Alle afsnit kan ikke omtales her, men jeg kan anbefale alle fagfolk at læse antologien til inspiration og til klargøring af, hvad tværfaglighed kan bruges til.

Debatten om tværfaglighed er også central i folkeskolen. Tidligere skete det i forbindelse med orienteringsfag i relation til dansk, og også samarbejdet mellem de naturvidenskabelige fag har givet anledning til debat om fag og tværfaglighed.

Bogen er ikke letlæst, men læseværdig og vil kunne anvendes som inspiration i fagteam. Bogens temaer kan styrke læreres og forskeres baggrund for at deltage i den offentlige debat om undervisning og fag.

Selv om antologien ikke primært beskæftiger sig med folkeskolen, er der i de teoretiske overvejelser om fag og tværfaglighed og om truslen eller inspirationen ved pres udefra viden at hente til fordybelse i de emner, som heftigt debatteres i offentligheden.

Fakta

Titel

Tværfaglighed og fagligt samspil

Forfatter

Line Krogager Andersen, Peter Hobel, Sven-Erik Holgersen

Pris

200

Sider

180

Serie

Didaktiske studier

Forlag

Aarhus Universitetsforlag